

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

**Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία
Β΄ Λυκείου - Ομάδα Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών
Σπουδών**

Θεματική ενότητα:

Ισοκράτους « Περί ειρήνης» 17-21

Τίτλος:

«Περί ειρήνης»

Συγγραφή: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΡΑΦΩΤΙΑΣ

Εφαρμογή: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΡΑΦΩΤΙΑΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**

Θεσσαλονίκη 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας,

Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Περί ειρήνης σκέψαι

Εφαρμογή σεναρίου

Αλέξανδρος Καραφωτιάς

Δημιουργία σεναρίου

Αλέξανδρος Καραφωτιάς

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία

Τάξη

Β΄ Λυκείου, Κύκλος Ανθρωπιστικών Σπουδών

Χρονολογία

Από 27/4/2015 έως 8/5/2015

Σχολική μονάδα

2^ο Πρότυπο Πειραματικό ΓΕΛ Αθηνών

Διδακτική / θεματική ενότητα

Θεματογραφία Β΄ Λυκείου

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

5 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: Wiki του μαθήματος.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι μαθητές είναι απαραίτητο :

- Να είναι εξοικειωμένοι με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο.
- Να γνωρίζουν τη χρήση των τεχνολογικών εργαλείων, ενώ καλό είναι να έχει προϋπάρξει ένα στάδιο εξοικείωσης με το περιβάλλον της [Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα](#).
- Να κατέχουν δεξιότητες για κριτική ανάγνωση- αξιολόγηση της διαδικτυακής πληροφορίας.

Ο εκπαιδευτικός είναι απαραίτητο :

- Να έχει προετοιμάσει τους μαθητές για τον τρόπο διδασκαλίας
- Να εξασφαλίσει τη διαθεσιμότητα του εργαστηρίου πληροφορικής και να έχει φροντίσει να εγκαταστήσει εκ των προτέρων στους σταθμούς εργασίας τα απαιτούμενα λογισμικά.
- Να έχει εμπειρία στην ομαδοσυνεργατική μέθοδο διδασκαλίας και στη διαχείριση των προβλημάτων που απορρέουν από αυτή.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Αλέξανδρος Καραφωτιάς: «Περί ειρήνης σκέψα», Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία, Ρητορικά Κείμενα, Β΄ Λυκείου Θεωρητικής Κατεύθυνσης.

Το σενάριο αντλεί

—

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τα αγαθά της ειρηνικής περιόδου αποτελούν το αντικείμενο ενασχόλησης του Ισοκράτη στο συγκεκριμένο απόσπασμα του «Περί ειρήνης» λόγου του. Ένα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

διαχρονικό θέμα, καθώς η ειρήνη αποτελεί ζητούμενο σε όλες τις ιστορικές περιόδους. Ίσως οι μαθητές μας να μην έχουν λάβει σοβαρά υπόψη τους πόσο εύθραυστη είναι η ειρήνη, πληροφορούνται μεν τις διάφορες συρράξεις, συχνά όμως δεν είναι σε θέση να αντιληφθούν τις καταστροφές υλικές και ψυχικές, που επιφέρει ο πόλεμος. Στο υπό διαπραγμάτευση σενάριο θα ερευνήσουν τα κέρδη της ειρήνης, όπως αυτά παρουσιάζονται στην τέχνη (γραπτές πηγές, γλυπτική, κεραμική), θα αναλογιστούν την αναγκαιότητα ύπαρξης ενός σύγχρονου κινήματος ειρήνης. Τελικός στόχος είναι να αναρωτηθούν κατά πόσο κινδυνεύει η παγκόσμια ειρήνη σήμερα και για ποιους λόγους. Αυτό θα επιτευχθεί με τη δημιουργία ιστοσελίδας τμήματος προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών σπουδών που θα εξειδικεύεται στην αειφόρο ανάπτυξη μιας χώρας σε ειρήνη.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Ο Ισοκράτης γράφει τον λόγο του με σκοπό να πείσει τους Αθηναίους να συνάψουν ειρήνη και να τελειώσουν τον Συμμαχικό πόλεμο, κάτι που ίσως θεωρούνταν ατιμωτικό ή προσβλητικό για τους πολίτες της ναυτικής δύναμης. Οι αιτίες οι οποίες οδηγούν τον έμπειρο στην πολιτική ρήτορα να καταλήξει σε αυτήν την πρόταση δικαιολογούν την απόφαση: βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα το κέρδος από την επικράτηση της ειρήνης θα είναι πολλαπλάσιο, τόσο για την οικονομία, όσο και για την εσωτερική και εξωτερική πολιτική της πόλης. Μια τέτοια πρόταση όμως λογικά θα ξεσήκωνε αντιδράσεις, ιδίως σε μια περίοδο παρακμής και αποτυχημένων προσπαθειών της Αθήνας να αναλάβει τα ηνία της Ελλάδας. Η αλήθεια λοιπόν θα προκαλέσει την αντίδραση της Εκκλησίας του Δήμου, κάτι αναμενόμενο από τον ρήτορα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Στο συγκεκριμένο απόσπασμα του «Περί ειρήνης» λόγου φωτίζονται πολλές πτυχές της αθηναϊκής ζωής· μέσα από τον λόγο του ο Ισοκράτης μας παρέχει πληροφορίες ιστορικού, κοινωνικού και οικονομικού ενδιαφέροντος. Αντιλαμβανόμαστε ότι οι συνθήκες που έχουν υπογραφεί δεν ισχύουν, ότι κάθε πόλη προσπαθεί να επιβληθεί με κάθε δυνατό τρόπο (η δεκαετία του 350 π. Χ. είναι μια περίοδος έλλειψης σαφούς εξουσίας, μια περίοδος αν-ισορροπίας δυνάμεων). Καθίσταται σαφές ότι η ύπαρξη των μετοίκων δεν είναι μόνο χρήσιμη αλλά και αναγκαία για την επίτευξη των εμπορικών στόχων της Αθήνας. Κατανοούμε, επίσης, τη σημασία της ανάληψης των πολυδάπανων λειτουργιών από τους εύπορους πολίτες και την ανακούφιση του κρατικού ταμείου.

Ο Ισοκράτης απευθύνεται σε ένα κοινό που αποτελείται από όλες τις τάξεις της αθηναϊκής κοινωνίας, για αυτό και αναφέρει τα συλλογικά οφέλη που θα αποκομίσει η πόλη από τη σύναψη ειρήνης. Η διπλωματία και η εξωτερική πολιτική μιας φιλειρηνικής Αθήνας θα οδηγήσουν σε πρόσθετα πλεονεκτήματα, καθώς το μόνο μέσο εξασφάλισης συμμάχων θα είναι εκείνο της πειθούς και όχι της βίας

Αυτές οι απόψεις θα αποτελέσουν το αντικείμενο διερεύνησης των μαθητών στο συγκεκριμένο σενάριο. Εκλαμβάνοντας ως δεδομένη τη δύσκολη οικονομική και ιστορική συγκυρία και αποδεχόμενοι τον θεσμικό ρόλο του δασκάλου – πολίτη ενεργούμε διαφωτίζοντας εφηβικά πνεύματα. Ας μην θεωρηθεί δεδομένο ότι οι μαθητές μας είναι σε θέση να συνειδητοποιήσουν τα αγαθά της ειρήνης. Ας μην μας διαφεύγει, επίσης, το ενδεχόμενο της εκμετάλλευσης του θυμικού ή και διανοητικού τους στοιχείου από υστερόβουλους φιλοπόλεμους, οι οποίοι δεν θα δίσταζαν οτιδήποτε στην προσπάθεια ανόδου στην εξουσία. Ο ρόλος μας στη συν-έρευνα για την αναγκαιότητα της ειρήνης είναι απαιτητικός, δύσκολος και εξισοροπητικός. Οι έφηβοι μαθητές μας έχουν ήδη αρχίσει να διαμορφώνουν απόψεις και εμείς καλούμαστε να χρησιμοποιήσουμε το μόνο μέσο που αρμόζει, σύμφωνα με τον

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ισοκράτη, στη δημιουργία φιλίας, την πειθώ. Μαζί με τους μαθητές μας θα αναρωτηθούμε και θα συζητήσουμε το ποιος είναι ο δημιουργός, ο πόλεμος ή η ειρήνη. Ποια συμφέροντα διαμορφώνουν τις συνθήκες εκκίνησης μια σύρραξης; Ποιος μπορεί να είναι οι επιδιώξεις των δυνατών, οικονομικά ή πολιτική, κρατών; Τέλος, πως αξιολογούν την ύπαρξη πανεπιστημιακών τμημάτων εξειδικευμένων στη μεταπολεμική ανασυγκρότηση ;

Η ανάγνωση και η νοηματοδότηση του σύγχρονου κόσμου μέσω της μελέτης και έρευνας της αρχαιότητας οφείλει να γίνει ο στόχος του βασικού μαθήματος των ανθρωπιστικών σπουδών.

Εξαιτίας της αλλαγής του Προγράμματος Σπουδών, τα σενάρια που αφορούν στη διδασκαλία του Δημοσθένη και του Ισοκράτη, διδάσκονται ως αδίδακτα κείμενα, με αρκετές βέβαια αλλαγές στα Φύλλα Εργασίας. Το συγκεκριμένο σενάριο έχει μια ακόμα δυσκολία καθώς είχε συγγραφεί για τη διδασκαλία κειμένου από μετάφραση. Οι παράγραφοι 17 και 18 διδάχτηκαν ως αδίδακτο από το πρωτότυπο (μετάφραση, σύνταξη, γραμματική) και οι παράγραφοι 19-21 από μετάφραση για εξοικονόμηση χρόνου.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Με το συγκεκριμένο σενάριο οι μαθητές αναμένεται

- Να κατανοήσουν ότι η ειρήνη και τα αγαθά της είναι διαχρονικά πολυπόθητα αλλά όχι αυτονόητα ή δεδομένα.
- Να εμβαθύνουν στους κινδύνους που απειλούν την ειρήνη στη σημερινή εποχή για να είναι σε θέση να την προφυλάξουν ως δυνάμει πολίτες.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι υπάρχει ισχυρός αντίλογος, υποστηρικτικός του πολέμου, ιδίως στον τομέα της οικονομικής ανάπτυξης.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να βιώσουν πτυχές της αθηναϊκής κοινωνίας του 5^{ου} και 4^{ου} αιώνα π.Χ., να γνωρίσουν την κοινωνική ομάδα των μετοίκων και τις υποχρεώσεις των πλουσίων πολιτών απέναντι στο δημοκρατικό κράτος.
- Να αποκτήσουν στάση ενεργού πολίτη – εθελοντή, που συμμετέχει στα κοινά προκειμένου να διασφαλίσει την επικράτηση της παγκόσμιας ειρήνης.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Με το συγκεκριμένο σενάριο οι μαθητές αναμένεται:

- Να κατανοήσουν τη σημασία της χρονικής διάρκειας με τη χρήση του κατάλληλου χρόνου.
- Να ασκηθούν στη χρήση των υποθετικών λόγων.
- Να εντοπίζουν ρηματικά σύνολα της νέας ελληνικής στο πρωτότυπο αρχαίο κείμενο.
- Να συνδέσουν τα χαρακτηριστικά του κειμενικού είδους με τις γλωσσικές επιλογές του συγγραφέα – ρήτορα.
- Να έρθουν σε επαφή με το κειμενικό είδος της αττικής επιγραφής, τη μορφολογία και τα γενικά χαρακτηριστικά της.

Γραμματισμοί

Με το συγκεκριμένο σενάριο οι μαθητές αναμένεται:

- Να διαπιστώνουν τη σύνδεση ενός κειμένου με την ιστορική δομή της περιόδου κατά την οποία γράφτηκε.
- Να κατανοήσουν τις ιδιαιτερότητες της κλασικής αθηναϊκής δημοκρατίας, τη σχέση κράτους και πολιτών (ευπόρων στη συγκεκριμένη περίπτωση).
- Να αντιληφθούν τη σκοπιμότητα της «αντιρατσιστικής» πολιτικής της Αθήνας απέναντι στους ξένους.
- Να λειτουργήσουν ως ομάδα, με σαφείς και ευδιάκριτους στόχους και ευθύνες επίτευξης έργου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να γνωρίσουν προγράμματα σπουδών πανεπιστημίων.
- Να αναγνωρίσουν την ιστοσελίδα ως τρόπο πειθούς – διαφήμισης.
- Να δημιουργήσουν μία ιστοσελίδα για να προωθήσουν τους σκοπούς συνειδητοποιημένων πολιτών.
- Να εμβαθύνουν στη διαλεκτική σχέση διαφόρων μορφών τέχνης σε σχέση με ένα συγκεκριμένο θέμα (γλυπτική / κεραμική και ειρήνη).
- Να εξασκηθούν στη χρήση των ΤΠΕ με σκοπό τη δημιουργία παρουσιάσεων, αφισών και ιστοσελίδας με σκοπό την προώθηση της αναγκαιότητας της παγκόσμιας ειρήνης.

Διδακτικές πρακτικές

Η *ομαδοσυνεργατική μέθοδος* που χρησιμοποιείται στα σενάρια διδασκαλίας με χρήση ΤΠΕ στοχεύει εξ ορισμού στην ανάπτυξη της συνεργασίας και συνεισφοράς των μελών των ομάδων. Η μαθησιακή διαδικασία οργανώνεται ως ιστοεξερεύνηση (Webquest), χρησιμοποιώντας το εργαστήριο πληροφορικής και το περιβάλλον Wiki του μαθήματος. Οι μαθητές συνεργευνούν, συνδημιουργούν και αυτενεργούν, αξιοποιώντας ψηφιακούς πόρους και μέσα. Η έρευνα σε σελίδες και έργα τέχνης καθιστούν ολοφάνερη τη σχέση ειρήνης και πολιτισμού, στόχο του σεναρίου.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η κατανόηση βασικών ιδεολογικών στοιχείων, συγκεκριμένα της επικράτησης της ειρήνης για την πολιτισμική ανάπτυξη, αποτελεί στόχο τόσο για τον Ισοκράτη και τον Αριστοφάνη όσο και για εμάς σήμερα. Η διαφορά έγκειται στο γεγονός ότι ο ρήτορας είχε απέναντί του ένα αθηναϊκό κοινό κατά τη διάρκεια πολεμικών αναμετρήσεων (Συμμαχικός Πόλεμος κατά τη συγγραφή του «Περί Ειρήνης» λόγου του Ισοκράτη), άρα η ειρήνη αποτελούσε το ζητούμενο. Εμείς σήμερα ζούμε σε περίοδο ειρήνης, άρα, θεωρητικά, η παγίωσή της δεν αποτελεί ζητούμενο. Με το

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

συγκεκριμένο σενάριο η προηγούμενη θέση θα τεθεί σε αμφισβήτηση. Η παγκόσμια ειρήνη είναι πάντα υπό αμφισβήτηση. Οι μαθητές θα διακρίνουν τους κινδύνους που την απειλούν, θα διατυπώσουν τις υποθέσεις τους, θα καταλήξουν σε αποφάσεις λήψης δυναμικής στάσης υπέρ της παγίωσης της παγκόσμιας ειρήνης.

Κατά τη διάρκεια εφαρμογής του σεναρίου οι μαθητές προβληματίστηκαν αρκετά σε σχέση με τους παράγοντες που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε πολεμική σύγκρουση σήμερα (λειψυδρία, διαστημικοί εξοπλισμοί) και με την επιστήμη που έχει αναπτυχθεί γύρω από τις «θετικές» ίσως συνέπειες μιας πολεμικής σύγκρουσης (ανακατασκευή και αναδημιουργία μιας περιοχής).

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Οι στόχοι του σεναρίου συνδέονται απόλυτα με τους στόχους που θέτει το Αναλυτικό Πρόγραμμα για τη διδασκαλία της ενότητας. Συγκεκριμένα, ο ρήτορας καταφεύγει στην υπερβολή χαρακτηρίζοντας ως παρανοϊκή τη φιλοπόλεμη άποψη και για να ανατρέψει τις σε βάρος του κατηγορίες διαφωτίζει τους ακροατές του για τα οφέλη της ειρήνης. Χρησιμοποιεί επιχειρήματα από το κεφάλαιο του συμφέροντος για να εντυπωσιάσει το ακροατήριό του. Η διασύνδεση της συγκεκριμένης διδακτικής με έργα κεραμικής του 5^{ου} ή 4^{ου} π. Χ. αιώνα, με έργα γλυπτικής του 4^{ου} π. Χ. αιώνα και έργα τέχνης που διαχρονικά υμνούν την αξία της ειρήνης προάγει το ενδιαφέρον των μαθητών, τους φέρνει αντιμέτωπους με την καθημερινότητά τους και τους δημιουργεί διάθεση αναστοχασμού για τη σημερινή «εύθραυστη» παγκόσμια ειρήνη.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Η χρήση των ΤΠΕ στο συγκεκριμένο σενάριο διευκολύνει και προάγει την *ευρετική στρατηγική κατανόησης* κειμένου. Χρησιμοποιώντας ιστορικές μεθόδους διευκολύνουμε τους μαθητές στην ανάλυση του κειμένου, στην ένταξή του στο ιστορικό πλαίσιο με σκοπό την επιβεβαίωση του συμπεράσματος, δηλαδή την αναγκαιότητα παγίωσης της ειρήνης. Οι μαθητές παίζουν δημιουργώντας κόμικς για

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

να αντιληφθούν δομές της κοινωνικής οργάνωσης της κλασσικής Αθήνας (μέτοικοι, λειτουργίες). Δημιουργούν αφίσες για να αναρτήσουν συμπεράσματα και καταλήγουν στη δημιουργία μίας ιστοσελίδας διαφήμισης της ειρήνης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η αποτελεσματικότητα της χρήσης των ΤΠΕ είναι ευδιάκριτη στο διαμοιρασμό των απαντήσεων των μαθητών με τη χρήση του Wiki του μαθήματος, με σαφείς στόχους την ανάπτυξη της συλλογικής ευθύνης και της συνεργασία και τη βιωματική εμπειρία της επίτευξης ενός έργου μέσω της φιλειρηνικής διαδικασίας που ισχύει στον ασφαλή χώρο μιας σχολικής αίθουσας.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

[Γραμματική της αρχαίας ελληνικής γλώσσας](#) ή [εδώ](#).

Ρητορικά κείμενα Β΄ Λυκείου Θεωρητικής Κατεύθυνσης,

-Ισοκράτους [«Περί Ειρήνης» 17-21](#)

-Εισαγωγή [Δημοσθένους «Υπέρ της Ροδίων Ελευθερίας»](#)

-Επίμετρο – Κείμενα [Ανταλκίδειος ειρήνη](#) (Ξενοφ. «Ελληνικά» 5, 1, 31)

-[Βιβλίο του Καθηγητή](#), Ισοκράτους «Περί Ειρήνης».

[Συντακτικό της αρχαίας ελληνικής Γλώσσας \(Α, Β, Γ Γυμνασίου\)](#)

Κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

[Αριστοτέλη «Πολιτικά» 1274b32–1275b21](#). Στο W.D. Ross, εκδ. 1957. *Aristotelis Politica*. Οξφόρδη: Clarendon Press. Ανατ. 1964. [πηγή: Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα].

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Δημοσθένους «[Περί της Ροδίων Ελευθερίας](#)», 17-18. Στο S.H. Butcher & W. Rennie, εκδ. 1903–31. *Demosthenis Orationes*. I–III. Οξφόρδη: Clarendon Press. Ανατ. 1960–66. [πηγή: Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα].

[Διάσημοι καλλιτέχνες και προσωπικές τεχνοτροπίες στη γλυπτική του 4ου αιώνα](#). Στο Βουτυράς, Μ. & Α. Γουλάκη-Βουτυρά «Η Αρχαία Ελληνική Τέχνη και η Ακτινοβολία της» *Αρχαιογνωσία και Αρχαιογλωσσία στη Μέση Εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: ΚΕΕ / ΙΝΣ (Ίδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη) [Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα – Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας].

Ηράκλειτος 'Ο Πόλεμος και ή Ήρις [πηγή: Ιστότοπος «Μικρός απόπλους», υπεύθυνος [Άγγελος Περδικούρης](#)].

Ξενοφώντος, «[Πόροι ή Περί προσόδων](#)», 5, 3-4. Στο *Xenophontis opera omnia*, vol. 5. Oxford, Clarendon Press. 1920 (repr.1969) [πηγή: Βικιθήκη].

Ξενοφώντος «[Πόροι ή Περί προσόδων](#)», 5, 11-13. Στο E.C. Marchant, εκδ. 1900–21. *Xenophontis opera omnia*. I–V. 2η έκδ. Οξφόρδη: Clarendon Press. Ανατ. 1961–71. [πηγή: Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα].

Ματθαίος, Α. [Ανθολογία Επιγραφών](#): 8ος αι. π.Χ. - 6ος αι. μ.Χ. Όψεις του δημόσιου και ιδιωτικού βίου των αρχαίων Ελλήνων [πηγή: Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα – Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας].

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Φωτογραφίες/ Εικόνες

Φωτογραφίες της [Ελλάδας - οικονομία δεκαετία 1950](#) [[Google Εικόνες](#)].

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ιστοσελίδες

[Αφεντικά και δούλοι...](#) Ψευδο-Ξενοφών, «Αθηναίων πολιτεία», 1.10 – 11 [Μτφρ. Άγγελου Σ. Βλάχου : *I. Αριστοτέλης, Αθηναίων πολιτεία – II. «Γερο – Ολιγαρχικός», Το πολίτευμα των Αθηναίων*, Βιβλιοπωλείον της «Εστίας» Ι.Δ. Κολλάρου και Σιας Α.Ε., Αθήνα 1980] [πηγή: Ιστότοπος “Archeographus. Wordpress.com”. [_Ιστορίες και θεωρίες του αρχαίου κόσμου](#)].

Βικιπαίδεια [Ελεύθερη διαδικτυακή εγκυκλοπάδεια]

[Ελληνικό οικονομικό θαύμα](#)

[Cmap](#) [Λογισμικό δημιουργίας εννοιολογικού χάρτη].

[Comicstripcreator](#) [Λογισμικό δημιουργίας κόμικς].

[«Η κλιματική αλλαγή απειλεί τον πλανήτη»](#) [πηγή: “Enet.gr” – εφημερίδα «Ελευθεροτυπία», 21-7-201].

[Glogster](#) [Ελεύθερο λογισμικό δημιουργίας πολυτροπικού κειμένου].

[«Η λειψυδρία απειλεί τον πλανήτη»](#) [πηγή: “Healthy living gr”, ,23/3/2012].

[Henry George Liddell, Robert Scott](#), A Greek – English Lexicon [Ψηφιακή Βιβλιοθήκη “Perseus”].

[«Ο πόλεμος ενάντια στην τρομοκρατία»](#) [πηγή: Εφημερίδα “Le Monde diplomatique”, ,2/2/2013].

[Linoit](#) [Ελεύθερο λογισμικό δημιουργίας πολυτροπικού κειμένου/ αφίσας].

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

[«Οι νέες τεχνολογίες απειλούν την ειρήνη στο διάστημα»](#) [πηγή: Εφημερίδα «Ναυτεμπορική», 12/9/2013].

[«Πυρηνικά/ Όπλα μαζικής καταστροφής»](#). [πηγή: Εφημερίδα «Ναυτεμπορική», 23/6/2014].

[Post-war reconstruction and development unit](#) - University of York, Department of Politics [Διεθνές Κέντρο Αριστείας για σπουδές σε μεταπολεμικές κοινωνίες και την ανασυγκρότησή τους].

[ΕΕΔΥΕ](#) [Ιστοσελίδα της Ελληνικής Επιτροπής για τη Διεθνή Υφεση και Ειρήνη].

[Εισαγωγή στην κοινωνία της κλασικής Αθήνας](#) [πηγή: Ελληνική ιστορία στο διαδίκτυο - Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού Καργάκος, Σ. [«Κανείς δεν είναι τόσο ανόητος ώστε να προτιμά τον πόλεμο από την ειρήνη. Γιατί στον καιρό της ειρήνης τα παιδιά θάβουν τους γονείς, ενώ στον καιρό του πολέμου οι γονείς θάβουν τα παιδιά τους.»](#) [πηγή: Ιστολόγιο Σαράντου Καργάκου].

Μαρωνίτης, Δ. [Η αδιάκοπη μεταβολή των πάντων και οι ιδεολογικές συγκρούσεις της εποχής μας](#) [Περίληψη άρθρου εφημερίδα «Το Βήμα της Κυριακής», πηγή: Ιστολόγιο Τάσου Κάρτα].

[Weebly.com](#), [Ελεύθερο λογισμικό δημιουργίας ιστοσελίδας].

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Για τη διευκόλυνση διδάσκοντος και διδασκομένων κρίνεται σκόπιμο η κατανομή των μαθητών σε ομάδες να έχει προηγηθεί των ωρών διδασκαλίας που αφιερώνονται στο σενάριο. Επίσης, χρήσιμο θα ήταν, προς αποφυγή απώλειας χρόνου, ο διδάσκων να έχει φροντίσει εκ των προτέρων για την ορθή λειτουργία και παρουσίαση όλων

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

των ιστοσελίδων και λογισμικών. Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται ώστε να προετοιμαστούν οι μαθητές για τη χρήση των ComicStripCreator και του Weebly.com, ίσως κάποιοι μαθητές να τα έχουν ξαναχρησιμοποιήσει σε διάφορες ερευνητικές εργασίες, αλλά ας μην θεωρηθεί δεδομένο ότι όλο το τμήμα μπορεί να αντεπεξέλθει. Τέλος, μια σύντομη επαφή του τμήματος με το περιβάλλον Wiki θα ήταν αποτελεσματική κατά την ενασχόληση των μαθητών με τα διάφορα Φύλλα Εργασίας. Για όλες τις ώρες χρειάζεται το εργαστήριο της πληροφορικής ή η ειδικά εξοπλισμένη αίθουσα όπως έχει προαναφερθεί.

Α΄ Φάση

1^η διδακτική ώρα

Οι μαθητές μπορούν να έχουν κατανεμηθεί σε ομάδες παρότι το [Φύλλο Εργασίας](#) προβλέπεται κοινό. Στη φάση αυτή, λοιπόν, οι μαθητές καλούνται να κατανοήσουν πλήρως το κείμενο. Συγκεκριμένα, στην πρώτη δραστηριότητα μέσω ερωτήσεων και απαντήσεων οι μαθητές αντιλαμβάνονται το ιστορικό πλαίσιο του λόγου, όπως αυτό διαφαίνεται στην παράγραφο 17. Συμβουλεύονται την εισαγωγή του «Περί Ειρήνης» λόγου του Ισοκράτη και του «Υπέρ της Ροδίων ελευθερίας» λόγου του Δημοσθένη για να θυμηθούν περισσότερες λεπτομέρειες του Συμμαχικού πολέμου που διέλυσε ουσιαστικά τη Β΄ Αθηναϊκή συμμαχία. Στο [Φύλλο Εργασίας 1](#) δίνονται οι ερωτήσεις στις οποίες αναμένουμε τις προφορικές απαντήσεις των μαθητών, αφού τους αφήσουμε τον απαραίτητο προς χρόνο σκέψη, όχι πάνω από 5 λεπτά.

Στη συνέχεια, δύο ομάδες μαθητών προσπάθησαν να κάνουν κατά κώλα διαίρεση της παραγράφου 17 και οι άλλες δύο ομάδες της παραγράφου 18. Ανά δύο ομάδες μετάφρασαν τις παραγράφους, σχολίασαν τις μεταφράσεις τους και τις αντιπαρέβαλλαν με τις αντίστοιχες της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα. Οι

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

υπόλοιπες δραστηριότητες που προβλέπονταν στη συγγραφή του σεναρίου για την πρώτη ώρα μετατέθηκαν στη δεύτερη.

Β' Φάση

Δύο διδακτικές ώρες (2^η και 3^η)

Οι παράγραφοι 18 - 21 γίνονται το αντικείμενο της δεύτερης δραστηριότητας και κατανοούνται μέσω της χρήσης πινάκων που οι μαθητές οφείλουν να συμπληρώσουν. Παρότι το απόσπασμα εξετάζεται από μετάφραση, η εύρεση των ρηματικών συνόλων των σχετικών με τα δεινά του πολέμου στην αρχαία ελληνική διευκολύνει στην παροχή γλωσσολογικής παιδείας. Ουσιώδης, επίσης, θεωρείται η συνειδητοποίηση της επιλογής συγκεκριμένου χρόνου εκφοράς των δεινών του πολέμου από τον ρήτορα (τέσσερις παρακείμενοι, ένας αόριστος) για να τονιστεί η διάρκεια αυτών. Τα οφέλη της ειρήνης είναι ευδιάκριτα. Το αρχαίο κείμενο προσφέρει τη δυνατότητα σύντομης επανάληψης των υποθετικών λόγων τους οποίους οι μαθητές καλούνται να αναγνωρίσουν στον τελευταίο πίνακα της δεύτερης δραστηριότητας (διάρκεια δραστηριότητας 25 λεπτά).

Οι δραστηριότητες πραγματοποιήθηκαν.

Η τρίτη δραστηριότητα αποσκοπεί στην πλήρη αποσαφήνιση αξιολογικών, πολιτισμικών και ηθικών διαφορών ειρήνης και πολέμου. Οι μαθητές καλούνται να δημιουργήσουν δύο εννοιολογικούς χάρτες, έναν για τα δεινά του πολέμου και έναν για τα οφέλη της ειρήνης, με αποτελέσματα όμοια για όλες τις ομάδες

Η δραστηριότητα δεν πραγματοποιήθηκε λόγω έλλειψης χρόνου.

Στη συνέχεια, οι μαθητές, χωρισμένοι σε ομάδες, εμβαθύνουν σε πτυχές της αθηναϊκής κοινωνίας και οικονομίας καθώς και στο σύγχρονο κίνημα ειρήνης. Η **πρώτη ομάδα, των ερευνητών της αρχαίας οικονομίας και τέχνης (Φύλλο Εργασίας 2)** είχε διπλή αποστολή. Σε πρώτη φάση ερευνούν κατά πόσο ισχύουν τα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

λεγόμενα του Ισοκράτη περί διπλασιασμού των εσόδων της πόλης σε περίπτωση επικράτησης της ειρήνης, εξετάζουν αποσπάσματα από το έργο του Ξενοφώντα «Πόροι ή Περί προσόδων». Αφού πειστούν για την αλήθεια των ισχυρισμών του ρήτορα, καλούνται να γράψουν ένα κείμενο απόφαση τερματισμού του πολέμου και σύναψης ειρήνης για τους οικονομικούς λόγους που προαναφέρθηκαν. Το κείμενο θα είναι απλό στη μορφή, οι μαθητές μας όμως καλούνται να δημιουργήσουν μία επιγραφή της αθηναϊκής εκκλησίας προκειμένου να καταδείξουν τη σοβαρότητα του θέματος. Θα έρθουν, λοιπόν, σε επαφή και με το άγνωστο σε αυτούς είδος των επιγραφών και του περιεχομένου των αποφάσεων που χάρασσονταν πάνω τους.

Στην υπόλοιπη δεύτερη και τρίτη ώρα οι μαθητές [της ομάδας 1](#) θα συνέχιζαν με τη δεύτερη αποστολή τους, την παρουσίαση της ειρήνης και των κερδών της μέσα από έργα τέχνης της αρχαιότητας. Καλούνται να βρουν εικόνες από αρχαία αγγεία που να πιστοποιούν τα οφέλη της ειρήνης, δηλαδή ουσιαστικά τους ζητείται να βρουν εικόνες ειρηνικής ενασχόλησης των ανθρώπων, καλλιέργειας της γης, ενασχόλησης με γράμματα, τέχνες, αθλητισμό. Στη συνέχεια, ερευνούν τους λόγους που οδήγησαν τους Αθηναίους να τοποθετήσουν το άγαλμα της Ειρήνης και του Πλούτου του Κηφισόδοτου στην Αγορά της πόλης και να αντιληφθούν τον ευκρινή συμβολισμό, ο πλούτος παιδί της ειρήνης. Καλούνται να δημιουργήσουν μία πολυτροπική παρουσίαση που να περιλαμβάνει εικόνες από τα έργα τέχνης συνοδευόμενες από αποσπάσματα από τον Ισοκράτη ή τον Ξενοφώντα. Η έλλειψη χρόνου και η αλλαγή του Αναλυτικού Προγράμματος ανάγκασε τον διδάσκοντα να μην εφαρμόσει αυτή τη δραστηριότητα.

Η [δεύτερη ομάδα](#) μαθητών στη δεύτερη διδακτική φάση ασχολήθηκε με τη διερεύνηση πτυχών της αθηναϊκής κοινωνίας με κριτήριο τον πολίτη. Συγκεκριμένα, ερεύνησαν τη θέση των μετοίκων, τη σημασία που έχει η κοινωνική ομάδα για την οικονομία, και ιδίως το εμπόριο της κλασσικής Αθήνας, τα δικαιώματα και τις

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

υποχρεώσεις τους. Το Αναλυτικό Πρόγραμμα προσφέρει αρκετές δυνατότητες πληροφόρησης για τους ελεύθερους Αθηναίους πολίτες, (ιστοριογραφία Α΄ Λυκείου, «Υπέρ Μαντιθέου» λόγος του Λυσία), δεν παρέχει όμως ευκαιρίες γνωριμίας των μαθητών με τις υπόλοιπες ομάδες που συγκροτούν την αθηναϊκή πόλη κράτος. Οι μαθητές της δεύτερης ομάδας, αφού συλλέξουν χρήσιμες πληροφορίες από συγκεκριμένες προτεινόμενες ιστοσελίδες, καλούνται να κατασκευάσουν ένα κόμικς τριών σελίδων αναφορικά με τη ζωή των μετοίκων πριν από το 365 π. Χ., κατά το 365 π. Χ. και τα σχέδιά τους για το μέλλον. Οι μαθητές παίζοντας το παιχνίδι των ρόλων και δημιουργώντας το κόμικς αυτενεργούν (παρά το κατευθυνόμενο της πληροφόρησης). Στο τέλος, αναρτούν τη δημιουργία τους στο Wiki του μαθήματος.

Η έλλειψη χρόνου οδήγησε τελικά στη δημιουργία παρουσίασης.

Η τρίτη ομάδα μαθητών ασχολήθηκε, επίσης, με πτυχές της αθηναϊκής πολιτείας, η δράση της όμως θα εστιάσει στην τάξη των πλουσίων και κυρίως τις «λειτουργίες» που όφειλαν να αναλάβουν στο πλαίσιο της μείωσης των κρατικών εξόδων του αθηναϊκού κράτους. Οι μαθητές ερεύνησαν τις διάφορες «λειτουργίες» (γνωρίζουν ήδη τη «χορηγία», λόγω της ενασχόλησής του με την τραγωδία στη Γ΄ Γυμνασίου, και έχουν ήδη συλλέξει πληροφόρηση από την Ιστορία της Α΄ Λυκείου), ασχολήθηκαν όμως με την «τρηραρχία» και την «εισφορά», «λειτουργίες» που βαραίνουν τους πλουσιότερους των πολιτών και κυρίως σε καιρό πολέμου. Αφού τελείωσε η ενημέρωσή τους μετά από πλοήγηση σε προτεινόμενες ιστοσελίδες, (παρότι το σενάριο απαιτούσε να δημιουργήσουν ένα κόμικς δύο ή τριών σελίδων με θέμα τον διάλογο δύο πλούσιων Αθηναίων, την ανάληψη «τρηραρχίας» από τον έναν, την περίπτωση «αντιδόσεως» (ανταλλαγή περιουσίας στην περίπτωση που ο δεύτερος, αν και πλουσιότερος, δεν αποδεχτεί την ανάληψη της «τρηραρχίας» από μέρος του) και τη σύντομη αναφορά σε άλλες λειτουργίες) οι μαθητές τελικά δημιούργησαν μία παρουσίαση.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η τελευταία ομάδα μαθητών προσπάθησε να κάνει τη σύνδεση με τη σύγχρονη εποχή. Η ενότητα είναι αφιερωμένη στα οφέλη της ειρήνης κατά την αρχαιότητα. Οι σύγχρονοι ειρηνιστές που αποτελούν την τέταρτη ομάδα ασχολήθηκαν με τα οφέλη της ειρήνης κατά τον 20^ο αιώνα. Συγκεκριμένα, περιηγήθηκαν σε ιστοσελίδες σχετικές με την οικονομική ανάπτυξη που ακολούθησε την ταραγμένη δεκαετία του 1940 στην Ελλάδα και τη δημιουργία του φιλειρηνικού κινήματος, ενός έντονα πολιτικοποιημένου κινήματος, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1950. Η καλλιτεχνική διάσταση στην προσέγγιση του θέματος στο συνταγμένο σενάριο προβλεπόταν να πραγματοποιηθεί με τη δημιουργία μίας αφίσας, τελικά όμως οι μαθητές δημιούργησαν μία παρουσίαση.

Γ΄ Φάση

1 διδακτική ώρα (4η ώρα)

Κατά τη διάρκεια της τρίτης φάσης του σεναρίου (Φύλλο Εργασίας 3), οι μαθητές μας ασχολήθηκαν με τους κινδύνους που απειλούν την παγκόσμια ειρήνη σήμερα και αιτίες που μπορούν να οδηγήσουν σε πολεμικές αναμετρήσεις, αιτίες τελείως διαφορετικές από εκείνες της αρχαιότητας. Η τρομοκρατία, οι κλιματικές αλλαγές, οι νέες τεχνολογίες και τα πυρηνικά όπλα είναι οι κίνδυνοι τους οποίους θα ερευνήσουν οι μαθητές. Η δραστηριότητα προβλέπεται να έχει χρονική διάρκεια μίας ώρας και ως εκ τούτου οι μαθητές θα δημιουργήσουν κάτι απλό, μία αφίσα για παράδειγμα με τη χρήση του Linoit. Σημαντικό σε αυτή τη φάση είναι οι μαθητές να προβληματιστούν στις αλλαγές που έχουν συμβεί στη διάρκεια των αιώνων: ποιοι ήταν οι κίνδυνοι – αιτίες πολέμου στην αρχαιότητα και ποιοι σήμερα και να συζητήσουν μεταξύ τους αν αυτοί οι κίνδυνοι είναι πραγματικοί ή απλά «ρητορικές υπερβολές», κινδυνολογία δημοσιογράφων.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η πίεση χρόνου (τελευταία ημέρα μαθημάτων του Κύκλου Ανθρωπιστικών Σπουδών) οδήγησε στη δημιουργία παρουσίασης, οι μαθητές όμως θεώρησαν ότι αυτή η φάση ήταν η πιο χρήσιμη για αυτούς.

4^η Φάση

1 διδακτική ώρα (5^η ώρα)

Η τελευταία διδακτική φάση αφιερώνεται στο σήμερα και το μέλλον. Οι μαθητές με [το Φύλλο εργασίας 4](#) θα προβληματιστούν αναλογιζόμενοι ότι υπάρχουν πανεπιστήμια με μεταπτυχιακά τμήματα που ερευνούν την ανάπτυξη και ανασυγκρότηση περιοχών μετά από πολεμικές συγκρούσεις. Η περιήγησή τους στην ιστοσελίδα θα προκαλέσει το ενδιαφέρον τους, θα ασχοληθούν και με το περιεχόμενο αλλά και με τη μορφή, εφόσον θα κατασκευάσουν δική τους ιστοσελίδα και θα πρέπει να «αντλήσουν» ιδέες. Οι φιλοπόλεμοι στηρίζονται στην Ηρακλείτεια φράση «πόλεμος πατήρ πάντων», ο πόλεμος δηλαδή ως γενεσιουργός αιτία δημιουργίας, ανασυγκρότησης και ανάπτυξης. Οι μαθητές μας οφείλουν να απαντήσουν ως ειρηνόφιλοι: θα δημιουργήσουν μία ιστοσελίδα ενός «φανταστικού» τμήματος ενός πανεπιστημίου, το οποίο θα ειδικεύεται στην ειρηνική ανάπτυξη μιας χώρας. Η ιστοσελίδα τους θα περιέχει μαθήματα, ερευνητικούς τομείς, πρακτική άσκηση και συνεργασία με φορείς και ιδρύματα. Με αυτόν τον τρόπο οι μαθητές μας θα γνωρίσουν πτυχές της μελλοντικής τους πανεπιστημιακής ζωής και ταυτόχρονα θα επιχειρηματολογήσουν αντίθετα στη θέση των φιλοπόλεμων που υποστηρίζουν ότι μόνο μέσω του πολέμου έρχεται η ανάπτυξη.

Οι μαθητές δεν κατόρθωσαν να φτιάξουν ιστοσελίδα, προβληματίστηκαν όμως αρκετά, αφού ούτε καν τους περνούσε από το νου ότι μπορεί να υπάρχει τέτοιο μεταπτυχιακό. Την τελευταία ώρα ουσιαστικά συγκλήθηκε η ολομέλεια, οι μαθητές

σχολίασαν τις παρουσιάσεις τους, προβληματίστηκαν αρκετά για τους κινδύνους της ειρήνης σήμερα και έφυγαν έχοντας αποτυπώσει:

- Τα είδη των υποθετικών λόγων.
- Τα οφέλη της ειρήνης.
- Τα αίτια των πολέμων στην αρχαιότητα.
- Τους κινδύνους που απειλούν την παγκόσμια ειρήνη.
- Την ανάπτυξη συγκεκριμένων τομέων της οικονομίας, είτε στην αρχαιότητα είτε σήμερα.
- Τους τρόπους έμμεσης φορολόγησης των αρχαίων Αθηναίων.
- Τις σύγχρονες μεθόδους «διαφήμισης» του πολέμου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο Εργασίας 1 (κοινό για όλες τις ομάδες)

1^η διδακτική ώρα

Δραστηριότητα 1/ Κατανόηση παραγράφου 17

- Διαβάστε προσεκτικά την παράγραφο 17 του «Περί ειρήνης» του Ισοκράτη. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το [διαδραστικό βιβλίο μαθητή](#) στο Ψηφιακό Σχολείο ή την [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#).
- Προσπαθήστε να εντάξετε το κείμενο στο χρονικό πλαίσιο. Θα βοηθηθείτε σε αυτό απαντώντας προφορικά στις παρακάτω ερωτήσεις:
 - Πότε γράφτηκε ο λόγος και κάτω από ποιες περιστάσεις;
 - Τι συμβαίνει στην Ελλάδα το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα;
 - Ποια κατάσταση φαίνεται να επικρατεί κατά τον 4^ο π. Χ. αιώνα; Έχουν γίνει σεβαστοί οι όροι της Ανταλκιδείου ειρήνης;
 - Ποια στάση προτείνεται έμμεσα από τον ρήτορα να κρατήσει η Αθήνα;
- Σε περίπτωση που δεν μπορείτε να απαντήσετε όλα τα ερωτήματα μπορείτε να αντλήσετε πληροφορίες από την [εισαγωγή στον «Περί ειρήνης» λόγο](#) του Ισοκράτη, ή από την [εισαγωγή στον «Υπέρ της Ροδίων ελευθερίας» λόγο](#) του Δημοσθένη του βιβλίου σας ή από το [κείμενο της Ανταλκιδείου ειρήνης](#).

Δραστηριότητα 2 / Κατανόηση παραγράφων 18-21

- Στη συνέχεια, διαβάστε τις παραγράφους 18-21 του «Περί ειρήνης» λόγου του Ισοκράτη. Ο στόχος σας είναι να βρείτε τα δεινά του πολέμου και τα αγαθά που προκύπτουν από την επικράτηση της ειρήνης.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Ξεκινήστε λοιπόν την καταγραφή των δεινών του πολέμου συμπληρώνοντας τον παρακάτω πίνακα:

Πόλεμος	Τα δεινά του
	1.
	2.
	3.
	4.
	5.

- Μπορείτε να εντοπίσετε στο αρχαίο κείμενο τα συγκεκριμένα ρηματικά σύνολα;

Πόλεμος	Τα δεινά του (αρχαίο κείμενο)
	1.
	2.
	3.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

	4.
	5.

- Με ποιον κυρίως χρόνο αποδίδονται οι καταστροφικές συνέπειες του πολέμου; Για ποιον λόγο; (μπορείτε να συμβουλευτείτε τη λειτουργία των χρόνων από το [βιβλίο της Γραμματικής](#) σας).

- Στη συνέχεια, καταγράψτε στη νέα ελληνική τα οφέλη της ειρήνης συμπληρώνοντας τον παρακάτω πίνακα:

Ειρήνη	Οφέλη
	1.
	2.
	3.
	4.

--	--

- Αναγνωρίστε το είδος των προτάσεων της αρχαίας ελληνικής με το οποίο εκφέρονται τα οφέλη της ειρήνης; (πλήρης συντακτική αναγνώριση προτάσεων: εισαγωγή, εκφορά, συντακτική θέση), συμπληρώνοντας τον πίνακα και κάνοντας χρήση του αρχαίου κειμένου (σε περίπτωση δυσκολίας χρησιμοποιήστε το [βιβλίο του Συντακτικού](#)).

Κύρια πρόταση	Δευτερεύουσες προτάσεις
	1.
	2.
	3.
	4.

Δραστηριότητα 3 / Σύγκριση

- Στη συνέχεια, μπορείτε να φτιάξετε δύο εννοιολογικούς χάρτες, χρησιμοποιώντας το [λογισμικό Cmap](#), έναν στον οποίο θα καταδεικνύετε τα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

δεινά του πολέμου και έναν στον οποίο θα καταγράφετε τα οφέλη της ειρήνης. Αναρτήστε τους εννοιολογικούς σας χάρτες στο Wiki του μαθήματος και συγκρίνετέ τους. Δεν πρέπει να υπάρχουν διαφορές στο περιεχόμενο. Η τρίτη δραστηριότητα δεν πραγματοποιήθηκε.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Φύλλο Εργασίας 2

2^η & 3^η διδακτική ώρα

Ομάδα 1: Ερευνητές αρχαίας οικονομίας και τέχνης

- Έχετε διαβάσει τις παραγράφους 17 – 21 του «Περί ειρήνης» λόγου του Ισοκράτη. Σύμφωνα με τον ρήτορα μία από τις ευεργετικές συνέπειες της ειρήνης θα είναι ο διπλασιασμός των εσόδων της πόλης. Η δραστηριότητάς σας κατά την πρώτη ώρα είναι να ερευνήσετε το κατά πόσο μπορεί να αληθεύουν οι ισχυρισμοί του ρήτορα. Συμβουλευτείτε τις απόψεις του Ξενοφώντα στο έργο του «Πόροι ή Περί προσόδων» ([5, 3-4](#) και [5, 11-13](#)) και όσα αναγράφονται στο [Βιβλίο του Καθηγητή](#) (σελίδες 253-254 και 271-272). Γράψτε ένα κείμενο στη νέα ελληνική το οποίο θα μπορούσε να έχει τη μορφή αρχαίας επιγραφής με θέμα την απόφαση της πόλης να τελειώσει τον Συμμαχικό πόλεμο και να κάνει ειρήνη για τους οικονομικούς λόγους που ερευνήσατε (για τη μορφή μιας αρχαίας επιγραφής μπορείτε να δείτε κείμενα από [επιγραφές της Ανθολογίας των Ψηφίδων για την ελληνική γλώσσα](#)).

Η δραστηριότητα πραγματοποιήθηκε στη διάρκεια της φάσης αυτής.

- Στη συνέχεια, δημιουργήστε μία πολυτροπική παρουσίαση με θέμα τα κέρδη της ειρήνης όπως τα φαντάστηκαν αρχαίοι καλλιτέχνες και τα υποστήριξαν αρχαίοι συγγραφείς. Η παρουσίασή σας θα περιλαμβάνει:
 1. **Εικόνες** από αρχαία αγγεία που πιστοποιούν τα οφέλη της ειρήνης σύμφωνα με τον Ισοκράτη (καλλιέργεια γης, αύξηση εσόδων, πλούτος και τα επακόλουθά του, φιλία).
 2. Το έργο του Κηφισόδοτου [Ειρήνη και Πλούτος](#) (σύντομη περιγραφή, που βρισκόταν τοποθετημένο και γιατί).

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

3. Αποσπάσματα **κειμένων από Ισοκράτη** («Περί Ειρήνης») και **Ξενοφώντα** («Πόροι ή περί προσόδων»).

Επιλέξτε ό,τι καταλληλότερο για μία παρουσίαση έξι έως οκτώ σελίδων, δηλώνοντας πάντα την ιστοσελίδα που χρησιμοποιήσατε για τις εικόνες αγγείων.

- Ανεβάστε την επιγραφή και την παρουσίασή σας στο Wiki του μαθήματος.

Η δραστηριότητα δεν πραγματοποιήθηκε στη διάρκεια της φάσης αυτής λόγω έλλειψης χρόνου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ομάδα 2: Ερευνητές της αρχαίας αθηναϊκής κοινωνίας: Πτυχές της αθηναϊκής κοινωνίας με κριτήριο τον πολίτη

- Ο Ισοκράτης στον «Περί Ειρήνης» λόγο του αναφέρεται στους μετοίκους και στον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν στην αθηναϊκή οικονομία. Ερευνήστε ποιοι ακριβώς είναι οι μέτοικοι, ποια είναι τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις τους, γιατί είναι τόσο χρήσιμοι στην κλασσική Αθήνα. Ενημερώστε τους συμμαθητές σας με μία σύντομη παρουσίαση που θα αναρτήσετε στο Wiki του μαθήματος. Την πρώτη ώρα μπορείτε να βρείτε πληροφορίες στις παρακάτω ιστοσελίδες:
 - Ισοκράτους [«Περί Ειρήνης» 17-21](#)
 - [Εισαγωγή στην κοινωνία της κλασσικής Αθήνας](#)
 - [Αφεντικά και δούλοι... Ψευδο-Ξενοφών, «Αθηναίων πολιτεία», 1.10 – 11](#)
 - [Αριστοτέλη «Πολιτικά» 1274b32–1275b21](#)
 - Τη δεύτερη ώρα θα δημιουργήσετε ένα σύντομο κόμικς (τριών σελίδων). Χρησιμοποιήστε το [ComicStripCreator](#) για να αφηγηθείτε το εξής θέμα: Δύο μέτοικοι της Αθήνας του 356 π. Χ. συζητούν μεταξύ τους. Αναφέρονται στο πώς ήταν η ζωή τους σε καιρό ειρήνης, (πρώτη σελίδα), πώς άλλαξε η κατάσταση λόγω πολέμου (δεύτερη σελίδα) και τι σκέφτεται ο καθένας τους να κάνει στο μέλλον (τρίτη σελίδα). Για τους διαλόγους των ηρώων μπορείτε να αντλήσετε υλικό από τις πληροφορίες που συλλέξατε την πρώτη ώρα.
 - Όταν ολοκληρώσετε το κόμικς αναρτήστε το στο Wiki του μαθήματος.
- Οι μαθητές τελικά δημιούργησαν παρουσίαση PowerPoint.**

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ομάδα 3: Ερευνητές της αρχαίας αθηναϊκής κοινωνίας: Πτυχές της αθηναϊκής κοινωνίας με κριτήριο το εισόδημα

- Ο Ισοκράτης στον «Περί Ειρήνης» λόγο του αναφέρεται στην τριηραρχία και τις εισφορές για τον πόλεμο, «λειτουργίες» που βαρύνουν τους πλούσιους Αθηναίους πολίτες. Ενημερώστε τους συμμαθητές σας για τις «λειτουργίες» της αθηναϊκής δημοκρατίας και ιδίως για την «τριηραρχία» και την «εισφορά». Η ενημέρωση σας μπορεί να έχει τη μορφή μίας σύντομης παρουσίασης την οποία και θα αναρτήσετε στο Wiki του μαθήματος. Πληροφορίες θα αντλήσετε κατά τη διάρκεια της πρώτης ώρας στις παρακάτω ιστοσελίδες:
 - Ισοκράτους «[Περί Ειρήνης](#)» 17-21
 - [Εισαγωγή στην κοινωνία της κλασικής Αθήνας](#)
- Τη δεύτερη ώρα θα δημιουργήσετε ένα σύντομο κόμικς. Χρησιμοποιήστε το [ComicStripCreator](#) για να αφηγηθείτε το εξής θέμα: Δύο πλούσιοι Αθηναίοι του 356 π. Χ. συζητούν μεταξύ τους. Διαμαρτύρονται και οι δύο για τις «λειτουργίες» που αναλαμβάνουν. Ο ένας έχει αναλάβει την «τριηραρχία» όμως θεωρεί τον άλλον πλουσιότερο. Τον απειλεί ότι θα προβεί σε «αντίδοση», ελπίζοντας ότι θα τον παρακινήσει να αναλάβει εκείνος την «τριηραρχία». Για τους διαλόγους των ηρώων μπορείτε να αντλήσετε υλικό από τις πληροφορίες που συλλέξατε την πρώτη ώρα.
- Όταν ολοκληρώσετε το κόμικς αναρτήστε το στο Wiki του μαθήματος. Οι μαθητές τελικά δημιούργησαν παρουσίαση PowerPoint.

Ομάδα 4: οι Σύγχρονοι Ειρηνιστές

- Ας μεταφερθούμε στην Ελλάδα του 20^{ου} αιώνα. Μετά το Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο και τον εμφύλιο σπαραγμό ακολούθησε μία δεκαετία οικονομικής ανάπτυξης, το «ελληνικό θαύμα» κατά τους πολιτικούς της εποχής. Επίσης, υπήρξε ένα έντονα πολιτικοποιημένο φιλειρηνικό κίνημα που ενόχλησε αρκετά την καθεστηκία τάξη. Καλείστε, λοιπόν, να διερευνήσετε αυτήν τη δεκαετία κατά τη διάρκεια της πρώτης διδακτικής ώρας. Στόχος σας να συλλέξετε πληροφορίες για την οικονομία και το κίνημα ειρήνης της συγκεκριμένης περιόδου. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τους παρακάτω συνδέσμους για να αντλήσετε πληροφορίες:
 - [Οικονομία Ελλάδας τη δεκαετία του 1950](#)
 - [Εικόνες από Ελλάδα του 1950](#)
 - [Κίνημα ειρήνης](#)
- Τη δεύτερη διδακτική ώρα θα δημιουργήσετε μία αφίσα χρησιμοποιώντας το [Glogster](#). Στην αφίσα θα εντάξετε με όποιον τρόπο εσείς επιθυμείτε τις πληροφορίες που συλλέξατε. Στόχος σας να δημιουργηθεί μια καλαίσθητη παρουσίαση κειμένου και εικόνας που αναρτηθεί στο Wiki του μαθήματος. Επίσης, με βάση τις γνώσεις ή την πληροφόρηση που ήδη έχετε αναρωτηθείτε αν κινδυνεύει η ειρήνη σήμερα και σε ποιες περιοχές του πλανήτη. Προσθέστε στην αφίσα σας μια σύντομη αναφορά.
Οι μαθητές τελικά δημιούργησαν παρουσίαση PowerPoint.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Φύλλο Εργασίας 3

4^η Διδακτική ώρα

Έχετε έρθει σε επαφή με τον «[Υπέρο της Ροδίων Ελευθερίας](#)» λόγο του Δημοσθένη, και συγκεκριμένα τις παραγράφους 17 και 18 όπου γίνεται αναφορά στα αίτια των πολέμων στην αρχαιότητα. Είναι σε όλους μας γνωστό ότι και σήμερα υπάρχουν πολλές περιοχές του πλανήτη που βιώνουν πολεμικές αναμετρήσεις. Τα αίτια είναι αρκετά και τις περισσότερες φορές μπορούν να γίνουν αντιληπτά από όλους. Ο ανταγωνισμός των δυνάμεων, οικονομικοί και πολιτικοί λόγοι συνήθως, αυτό που αποκαλούμε γεωπολιτική και γεωοικονομία μιας περιοχής, αποτελούν συχνά αιτίες πολεμικής σύρραξης. Σε αυτό το Φύλλο Εργασίας θα ασχοληθείτε με τους παράγοντες που απειλούν την παγκόσμια ειρήνη και μπορούν να γίνουν αιτίες πολεμικών συγκρούσεων.

Ομάδα 1:

Ένας από τους παράγοντες που διαμορφώνουν πια την εξωτερική πολιτική κάθε χώρας είναι η προσπάθεια αναχαίτισης εξωτερικών κινδύνων, ένας εκ των οποίων είναι και οι τρομοκρατικές επιθέσεις.

- Ενδεικτικά μπορείτε να περιηγηθείτε στην παρακάτω ιστοσελίδα σχετικά [τη γαλλική εξωτερική πολιτική](#) και την προσπάθεια της χώρας να «απαλλαγεί» από κινδύνους τρομοκρατικών επιθέσεων. Μπορείτε, επίσης, αν επιθυμείτε, να περιηγηθείτε σε ιστοσελίδες σχετικές με τον πόλεμο στο Αφγανιστάν, το Ιράκ ή τη Λιβύη, αξιολογώντας προσεκτικά την πηγή της πληροφόρησής σας.
- Στη συνέχεια, θα δημιουργήσετε μια αφίσα (μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το [Linoit](#) ή [to Glogster](#)) με θέμα: **Οι τρομοκρατικές επιθέσεις ως παράγοντας διασάλευσης της παγκόσμιας ειρήνης**. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

φωτογραφικό υλικό που θα αντλήσετε από το διαδίκτυο προκειμένου να κάνετε πιο καλαίσθητη και «πειστική» την αφίσα σας.

Ομάδα 2:

Μία από τις αιτίες πιθανής μελλοντικής πολεμικής σύρραξης μπορεί να αποτελέσει η ... λειψυδρία! Όσο κι αν ακούγεται παράξενο οι περιβαλλοντικές και κλιματικές αλλαγές μπορούν να προκαλέσουν συγκρούσεις μεταξύ διαφόρων χωρών.

- Ενδεικτικά μπορείτε να επισκεφτείτε την [ιστοσελίδα](#) σχετικά με την υγιεινή ζωή ή την [προειδοποίηση του ΟΗΕ](#) για τους κινδύνους που προκύπτουν από τις κλιματικές αλλαγές.
- Στη συνέχεια, θα δημιουργήσετε μία αφίσα (μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το [Linoit](#) ή το [Glogster](#)) με θέμα: **Οι κλιματικές αλλαγές και η λειψυδρία ως παράγοντες διασάλευσης της παγκόσμιας ειρήνης.** Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε φωτογραφικό υλικό που θα αντλήσετε από το διαδίκτυο προκειμένου να κάνετε πιο καλαίσθητη και «πειστική» την αφίσα σας.

Ομάδα 3:

Άλλη πιθανή αιτία πολέμων αποτελούν οι σύγχρονες τεχνολογίες. Φαίνεται ότι ο ανταγωνισμός των μεγάλων, ως επί το πλείστον, δυνάμεων έχει περιλάβει και άλλα πεδία, πέρα από το οικονομικό ή πολιτικό. Η επιστήμη και η τεχνολογία, λοιπόν, τίθενται στην υπηρεσία του ξέφρενου ανταγωνισμού των δυνάμεων και βοηθούν στην υπερίσχυση ενός ιδιόμορφου «διαστημικού» ιμπεριαλισμού.

- Ενδεικτικά μπορείτε να επισκεφτείτε την [ιστοσελίδα](#) σχετικά με τη χρήση των νέων τεχνολογιών και τον ανταγωνισμό των δυνάμεων.
- Στη συνέχεια, θα δημιουργήσετε μία αφίσα (μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το [Linoit](#) ή το [Glogster](#)) με θέμα: **Η Τεχνολογία και ανταγωνισμός των δυνάμεων. Πως μπορεί η επιστήμη να λειτουργήσει ως παράγοντας διασάλευσης της παγκόσμιας ειρήνης.** Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

φωτογραφικό υλικό που θα αντλήσετε από το διαδίκτυο προκειμένου να κάνετε πιο καλαίσθητη και «πειστική» την αφίσα σας.

Ομάδα 4:

Τα πυρηνικά όπλα αποτελούν για πάνω από μισό αιώνα μόνιμη απειλή της ειρήνης. Από τον δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο και μετά όλα τα φιλειρηνικά κινήματα στοχεύουν στον παγκόσμιο πυρηνικό αφοπλισμό και την απαγόρευση χρήσης πυρηνικών όπλων. Παρόλα αυτά, υπάρχουν και σήμερα αρκετές χώρες (και μάλιστα χώρες που χαρακτηρίζονται ως περιφερειακές δυνάμεις) οι οποίες δαπανούν τεράστια ποσά των προϋπολογισμών τους για τον πυρηνικό εξοπλισμό τους.

- Περιηγηθείτε στην [ιστοσελίδα](#) σχετικά με τη χρήση πυρηνικών και χημικών όπλων και εντοπίστε τους λόγους για τους οποίους αποτελούν απειλή για την ειρήνη.
- Στη συνέχεια, θα δημιουργήσετε μία αφίσα (μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το [Linoit](#) ή το [Glogster](#)) με θέμα: **Τα πυρηνικά και χημικά όπλα ως παράγοντες διασάλευσης της παγκόσμιας ειρήνης**. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε φωτογραφικό υλικό που θα αντλήσετε από το διαδίκτυο προκειμένου να κάνετε πιο καλαίσθητη και «πειστική» την αφίσα σας.

Ας συζητήσουμε

Θα αφιερώσουμε τα τελευταία 10 λεπτά στη σύγκριση αιτίων – κινδύνων της αρχαιότητας με τα αίτια – κινδύνους στη σημερινή εποχή. Απαντήστε προφορικά:

- Μπορείτε να διακρίνετε διαφοροποιήσεις στα αίτια κινδύνους;
- Πιστεύετε ότι οι αιτίες διασάλευσης της ειρήνης σήμερα είναι πραγματικές ή αποτελούν «ρητορικές υπερβολές» ειρηνόφιλων δημοσιογράφων

Η συζήτηση και η σύγκληση της ολομέλειας τελικά πραγματοποιήθηκαν την 5^η διδακτική ώρα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας 4

5^η & 6^η Διδακτική ώρα

Γνωρίζετε ότι υπάρχουν [τιμήματα πανεπιστημίων](#) του εξωτερικού που εξειδικεύονται στη μεταπολεμική ανασυγκρότηση και ανάπτυξη, στο ποια επαγγέλματα μπορούν να ευδοκιμήσουν σε μια χώρα που έχει καταστραφεί εκ θεμελίων από έναν πόλεμο; Αντιλαμβάνεστε πόσο σημαντικός μπορεί να είναι ένας πόλεμος για την οικονομική ανάπτυξη άλλων χωρών, και όχι των εμπλεκομένων; Μπορεί να μας έρχεται στο νου [η φράση του Ηράκλειτου](#) «πόλεμος πατήρ πάντων» αναφορικά με τις δυνατότητες που δημιουργούνται για την πιθανή οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας, ο αρχαίος φιλόσοφος όμως μάλλον δεν εννοούσε ακριβώς αυτό με τη ρήση του (ενδεικτικά δείτε το σχετικό σχολιασμό του Σ. [Καργάκου](#) και του Δ. [Μαρωνίτη](#))

- Σε αυτό το Φύλλο Εργασίας **κάθε ομάδα** ξεχωριστά θα ασχοληθεί με τη δημιουργία μίας ιστοσελίδας χρησιμοποιώντας το [Weebly.com](#).
- Ένας μαθητής από την κάθε ομάδα θα εγγραφεί στην ιστοσελίδα.
- Αφού καταφορτωθεί η ιστοσελίδα, κάθε ομάδα θα δημιουργήσει την ιστοσελίδα ενός πανεπιστημιακού τμήματος (προπτυχιακού ή μεταπτυχιακού) με τίτλο: «Αειφόρος ανάπτυξη και Ειρήνη» .
- Για τη μορφή της ιστοσελίδας δείτε προσεκτικά την ιστοσελίδα του μεταπτυχιακού προγράμματος του ξένου πανεπιστημίου, ως πιθανό δείγμα. Εννοείται ότι είστε ελεύθεροι να δώσετε όποια μορφή εσείς επιθυμείτε.
- Για το περιεχόμενο της ιστοσελίδας λάβετε υπόψη σας ότι πρέπει να συμπεριλαμβάνει:
 - Μαθήματα που διδάσκονται.
 - Πρακτικές δοκιμασίες των φοιτητών (σε τι συνίστανται και που πραγματοποιούνται).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Τομείς έρευνας.
- Συνεργασίες με άλλα ιδρύματα ή φορείς (π.χ. ΟΗΕ, Unesco, Unicef, Διεθνής Αμνηστία, Πανεπιστήμια).
- Θα σας φανούν χρήσιμες οι πληροφορίες που έχετε ήδη αντλήσει για την ολοκλήρωση του φύλλου εργασίας 3 καθώς και η προτεινόμενη ιστοσελίδα του μεταπτυχιακού προγράμματος του ξένου πανεπιστημίου που έχετε ήδη επισκεφτεί και λειτουργεί ως αντίλογος στη δική σας ιστοσελίδα.
- Ο χρόνος που σας διατίθεται δεν θα υπερβαίνει τα 70 λεπτά. Τα τελευταία 20 λεπτά της 2^{ης} διδακτικής ώρας (6^η ώρα σεναρίου) θα διατεθούν για την παρουσίαση της ιστοσελίδας που δημιούργησε η κάθε ομάδα.

Το φύλλο εργασίας δεν κατέστη δυνατό να πραγματοποιηθεί, έγινε όμως αντικείμενο πραγμάτευσης από τους μαθητές κατά τη διάρκεια της 5^{ης} ώρας και τη σύγκληση της ολομέλειας. Όπως προαναφέρθηκε οι μαθητές δεν μπορούσαν να φανταστούν την ύπαρξη τέτοιων μεταπτυχιακών τμημάτων, τη σύνδεση οικονομίας, επιστήμης και πολέμου, το πόσο εύθραυστη είναι η παγκόσμια ειρήνη. Η συγκεκριμένη ολομέλεια ήταν σίγουρα η μόνη από τις τρεις που είχαν προηγηθεί (το τμήμα είχε ήδη εφαρμόσει τρία σενάρια) που τους προβλημάτισε πάρα πολύ.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το συγκεκριμένο σενάριο θα μπορούσε να αποτελέσει μέρος μιας Ερευνητικής Εργασίας με στόχο τη διερεύνηση της κοινωνικής και πολιτικής οργάνωσης της αρχαίας Αθήνας (συγκεκριμένα έρευνα για τους μέτοικους και τους δούλους, τη διάκριση Αθηναίων σε τάξεις, τις υποχρεώσεις και δικαιώματα κάθε τάξης ελευθέρων πολιτών) ή την ειρήνη ως θέμα διαχρονικής διαπραγμάτευσης από διάφορες μορφές τέχνης (γλυπτική, αγγειογραφία, μουσική, θέατρο, λογοτεχνία).

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Ο διδάσκων θα πρέπει να είναι αρκετά προσεκτικός στην τήρηση του προβλεπόμενου χρόνου ενασχόλησης των μαθητών με τις δραστηριότητες τους. Υπάρχει ο κίνδυνος να ξεφύγει χρονικά. Για αυτόν τον λόγο απαιτείται η κατάλληλη προετοιμασία αίθουσας – εργαστηρίου και μαθητών με τεχνικές, μεθόδους και λογισμικά που θα χρησιμοποιηθούν. Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται στην τέταρτη φάση, όπου οι μαθητές ίσως δυσκολευτούν και ο διδάσκων θα χρειαστεί να δώσει λύση ίσως και σε προβλήματα τεχνικής φύσεως.

Λόγω πολλών αλλαγών στα Φύλλα Εργασίας με τα οποία τελικά ασχολήθηκαν οι μαθητές επισυνάπτω τα καινούργια Φύλλα Εργασίας, προς διευκόλυνση της κοινότητας.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Easterling, P. E. & B. M. Knox. 1999. *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματολογίας*, Αθήνα: Παπαδήμας.

Mathieu, G. 1995. *Οι πολιτικές ιδέες του Ισοκράτη*, Αθήνα: Καρδαμίτσας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αλεξανδρή, Ε. 2010. *Σχεδιασμός και αξιολόγηση στρατηγικών συνεργατικής μάθησης υποστηριζόμενων από την τεχνολογία*. Μεταπτυχιακή Διατριβή, Πανεπιστήμιο Πειραιά

Βιβλιοθήκη Αρχαίων Ελλήνων Συγγραφέων, Ι. Ζαχαρόπουλος, *Ισοκράτους λόγοι* (εισαγωγή, κείμενα, μετάφραση, σχόλια)

Βιβλιοθήκη Παπύρου, Άπαντα αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων, αρ. 191. Τζουμελέας Στ., *Ισοκράτους Αρεοπαγитικός – Περί Ειρήνης*, εισαγωγή μετάφραση, σημειώσεις

Κουτσογιάννης, Δ. 2007. *Πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού νέων εφηβικής ηλικίας και (γλωσσική) εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/studies/ict/teens/index.html [22/6/2014]

Κουτσογιάννης Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης» στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*, Πρακτικά της 32^{ης} συνάντησης στον τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ. Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ (Ιδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη), 208-222

http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf

[22/6/2014]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ